

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi polji in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četrť leta 1 gl. 20 kr. V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za 1/2 leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LI.

V Ljubljani, 16. junija 1899.

List 24.

Na božji poti.

7.

Še zvene mi po ušesih
tisti vzdih... tiste prošnje;
še jih vidim — verne duše:
iz svetišča so hitele
ko čebele » sladke trate,
mimo mene so hitele
resne pol in pol smehljaje. —
In tedaj je moja dušo
napolnila silna želja
po smehljajih .. davnih ... davnih ...

S tihim strahom se Ti bližam,
zadnji romar — zadnji ... zadnji ...
Le verujte moje misli:
Manj ni krasen svit večerni,
kakor zarja v mladem jutru.
Le verujte, le mirujte! —

Ne, ne s strahom, Tolažnica,
s tiho nado se Ti bližam ...

8.

„Ti veš, da Te ljubim“,
s Petrom lahko trdim;
daj mi milost, Mati,
„Ti veš, da Te ljubim!“

Kajkrat je hitela
mati s svojim sinkom,
pred kapelo Tvojo
kajkrat je pritekla.

Ona je molila,
jaz sem zrl pod Tabo
tisto črno kačo,
ona je molila.

Mamica, le prosí,
— mislil sem na tihem —

da me gad ne piči,
mamica, le prosí! — — —

Ali kača v srcu! ...
Daj mi milost, Mati!
Ni je bolj strupene,
ko je kača v srcu ...

9.

Skoz goščavo
romarji gredo,
Tebi v slavo
pesemce pojo.

Po drevesih
veter šepeta,
na peresih
z roso se igra ...

Jutro diha
skoz srebrni zrak;
sreča tiha
blaži dih mi vsak ...

Miroselski.

Okrožnica sv. Očeta Leona XIII.

o posvetitvi človeštva presv. Srcu Jezusovemu.
Patrijarhom, primatom, nadškofom, škofom in drugim
prelatom. ki živé v miru in edinosti z apostolsko stolico.

Papež Leon XIII.

Častiti bratje! Pozdrav in apostolski blagoslov.

Znano Vam je, da smo nedavno napovedali
z apostolskim pismom sveto leto, ki se bo obha-
jalo v našem častitem mestu po šegi in naredbi
naših prednikov. Danes pa, upajoč in želeč, da
bi se ta presveta slovesnost tem pobožneje opravi-
vila, vpeljujemo in svetujemo vzvišeno dejanje,
od katerega pričakujemo ne brez vzroka izvrstne
in trajne plodove najprej za krščanstvo, potem za
vso človeško družbo, če se ga le vsi radi z enim
srcem in duhom udeležimo.

Že večkrat smo se potrudili, tako preskušeno pobožnost, kakor je češčenje presvetega Jezusovega Srca, vestno ohraniti in osvetliti po izgledu naših prednikov Inocencija XII., Benedikta XIII., Klementa XIII., Pija VI., Pija VII., Pija IX., in posebno smo to storili Mi z odlokom 28. junija 1880, ko smo povišali praznik s tem naslovom na obred prvega reda. Sedaj pa zremo v duhu še poseben način te pobožnosti, s katerim naj bi se prav za prav spopolnilo in dovršilo vse češčenje, ki se skazuje presvetemu Srcu Jezusovemu, in zaupamo, da bo Izveličarju Jezusu Kristusu prav po godu.

Seveda se ta stvar, ki o njej govorimo, ni sedaj prvič sprožila. Zakaj že pred 25. leti, ko se je bližala druga stoletnica, odkar je bilo Margareti Mariji Alakok velevano, da naj pobožnost Božjega Srca razširja, pošiljali so ne le verniki, ampak tudi škofje iz vseh krajev prošnje Piju IX., naj bi ves človeški rod posvetil prezvišenemu Srcu Jezusovemu. Sklenili smo čakati, da stvar bolj dozori, posameznim krajem pa želečim posvetiti se Srcu Jezusovemu se je to dovolilo in se je za to predpisala posebna molitev. Sedaj pa so se pridružili še novi vzroki, zato imamo ugodno priliko, da izvršimo svoj namen.

To vsestransko češčenje in ta najvišja vdanost se popolnoma spodobi Jezusu Kristusu, saj je On naš najvišji vladar in gospod. Njegova oblast se ne razteza le na katoliške narode ali le na one, ki spadajo zaradi veljalnega sv. krsta pravno k sv. cerkvi, čeprav so zašli zaradi zmot na kriva pota ali jih loči razkol od ljubezni, ampak obsega tudi vse tiste, ki nimajo krščanske vere. Zato je resnično ves človeški rod v Kristusovi oblasti. Tisti namreč, ki je edinorojeni sin Boga Očeta, ki ima isto bitnost z njim, svetloba časti in podoba njegovega bitja,¹⁾ mora imeti vse skupno z Očetom, torej tudi vrhovno oblast nad vsemi stvarmi. Zato pravi Sin Božji sam o sebi pri preroku: Jaz pa sem od njega kralj postavljen čez Sion, njegovo sveto goro. Gospod mi je rekel: Moj sin si ti, danes sem te rodil. Prosi me in dal ti bom narode v delež, in pokrajine zemlje v tvojo lastnino.²⁾ S tem spoznava, da je prejel od Boga vso oblast, ne le nad vesoljno cerkvijo, kar pomenja gora Sion, ampak tudi nad vsem drugim svetom, kakor daleč segajo njegove meje. Na kateri podlagi pa sloni ta najvišja oblast, uče dovolj besede: Moj sin si ti. Prav zato namreč, ker je sin kralja vseh kraljev, je tudi dedič ve-

soljne oblasti; zato se glasi dalje: Dal Ti bom narode v delež.

Podobno govori apostol Pavel: katerega je postavil deležnika vseh reči.³⁾

Posebnega pomisleka vredno pa je to, kar je Jezus Kristus ne po apostolih ali prerokih, ampak sam s svojimi besedami dejal o svoji oblasti. Na vprašanje rimskega oblastnika: Tedaj si ti kralj? je odgovoril takoj: Ti praviš, da sem jaz kralj.⁴⁾ Velikost te moči in neskončnost njegovega kraljestva potrjujejo besede izrečene apostolom: Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji.⁵⁾ Če ima Kristus vso oblast, sledi nujno, da je njegovo vladarstvo najvišje, neodvisno, nobeni tuji volji podvrženo, vladarstvo, ki mu ni nič enakega ali podobnega. Ker je dana ta oblast v nebesih in na zemlji, mu morata biti podložna nebo in zemlja. V resnici je pa tudi izvrševal to edino njemu lastno pravico; zapovedal je svojim apostolom, naj razširjajo njegov nauk po vsem svetu, naj zbirajo s kopeljo izveličanja vse ljudi v eno telo — v sveto cerkev, naj dajejo zapovedi, katerih ne sme nihče prezirati, če hoče biti izveličan.

Toda to še ni vse. Kristus ne vlada le s prirojeno pravico, kot edinorojeni Sin Božji, ampak Kristus si je tudi pridobil to pravico. Otel nas je namreč oblasti teme⁶⁾ in je dal sam sebe rešilo za vse.⁷⁾ Torej so postali njegovo pridobljeno ljudstvo⁸⁾ ne le katoličani in vsi, ki so veljalno prejeli krščanski krst, ampak vsi ljudje in vsak posamezen človek. Semkaj spada, kar pravi sv. Avguštín: Vprašujete, kaj je odkupil? Poglejte, kaj je dal, in našli boste, kaj je odkupil. Kri Kristusova je plačilo. Kaj je toliko vredno? Kaj, ako ne ves svet, ako ne vsi narodi? Za vse ljudi je torej dal, kar je dal.⁹⁾

Zakaj pa so tudi neverniki pod oblastjo in vlado Jezusa Kristusa, to pojasnjuje in dokazuje sveti Tomo. On namreč vprašuje, se li Jezusova sodna oblast raztega na vse ljudi, in ko pravi: Sodna oblast izvira iz kraljeve, sklepa kar na kratko: Kristusu je vse podložno z ozirom na oblast, čeprav še ne z ozirom na izvrševanje oblasti.¹⁰⁾ To oblast in vladarstvo Kristusovo nad ljudmi izvršuje z resnico, s pravico, posebno pa z ljubeznijo.

¹⁾ Hebr. 1. 2.

²⁾ Jan. 18. 37.

³⁾ Mat. 28. 18.

⁴⁾ Kol. 1. 13.

⁵⁾ I. Tim. 2. 6.

⁶⁾ I. Petr. 2. 9.

⁷⁾ Tract. 12 de Joann.

⁸⁾ 3. 59. a. 4.

¹⁾ Hebr. 1. 3.

²⁾ Ps. 11.

Toda četudi ima Kristus dvojno pravico oblasti in gospostva nad nami, vendar rad dovoljuje, da se mu še sami radovoljno izročimo. Seveda Jezus Kristus, Bog in Izveličar ob enem, je neskončno bogat, in popolnoma vse je njegovo: mi pa smo tako revni in ubožni, da nimamo nič svojega, kar bi mu lahko darovali. A ker nam je neskončno dober in nas neskončno ljubi, se ne brani, da mu damo in podarimo to, kar je njegovo, kakor da bi bilo naše; ne samo, da se ne brani, celo zahteva in želi: Sin, pravi, daj mi svoje srce! Mi mu torej moremo darovati, če hočemo, svojo voljo in svoje srce. Ko se mu namreč posvetimo, ne samo radi in očitno priznamo in sprejmemo njegovo gospostvo, ampak dejanski pričamo, da bi mu to, kar mu damo, s srčnim veseljem dali tudi, ko bi bilo res naše, in prosimo ga, naj nikar ne zavrača tega, kar mu darujemo, če je tudi že itak njegovo. To je pomen stvari, o kateri govorimo, in to je misel naših besed. In ker je v presvetem Srcu slika in prilika neskončne ljubezni Jezusa Kristusa, ki nas vzbuja k nasprotni ljubezni, je gotovo popolnoma umestno, da se posvetimo njegovemu presvetemu Srcu. To pa ni drugega, kakor da se posvetimo in vdamo Jezusu Kristusu: zakaj vsa čast, vdanost in čiščenje, katero skazujemo božjemu Srcu, skazujemo resnično in pravično Kristusu samemu.

Zatorej pozivljemo in vzpodbujamo, da se z veseljem oklenejo te pobožnosti vsi tisti, ki Božje Srce poznajo in ljubijo, in močno želimo, da bi vsi to storili en in isti dan: posvetba toliko tisoč src naj hkrati prodira proti nebesom. Toda, ali naj pa znemar pustimo vse tiste neštete, katerim še ni prisvetila luč krščanske resnice? Saj vendar zastopamo osebo Onega, ki je prišel rešit, kar je bilo izgubljenega, in ki je prelil svojo kri za izveličanje vsega človeškega rodu. Kakor se neprenehoma trudimo, da bi tudi tiste, ki sedé še v smrtni senci, obudili k resničnemu življenju, in zato razpošiljamo poslance Kristusove na vse strani sveta, da jih učé, tako sedaj tudi nje, ker se nam smilijo, prav posebno priporočamo in posvečujemo, kolikor moremo, presv. Srcu Jezusovemu. Takisto bo posvetba, katero vsem priporočamo, vsem koristila. Tistim, ki že imajo spoznanje in ljubezen Jezusa Kristusa, se bo vera in ljubezen pomnožila; tisti, ki so spoznali Kristusa, pa njegove zapovedi zanemarjajo, bodo imeli priliko, da iz presvetega Srca zopet povzamejo plamene ljubezni: za tiste naposled — najbolj nesrečne — ki jih vodi slepa nevera, prosimo vsi skupaj nebeške pomoči, da jih podvrže Jezus Kristus, ki so mu podložni že po oblasti, tudi

v izvrševanju te oblasti, in sicer ne le v prihodnjem življenju, ko bo izpolnil svojo voljo nad vsemi, nekatere osrečujoč, druge kaznujoč,¹⁾ ampak že v tem umrljivem življenju: deleč jim vero in svetost, da bi tako Boga prav častili in prišli k večni sreči v nebesih.

Taka posvetba vzbuja tudi za države upanje boljših dni, ker obnavlja in utrjuje vezi, ki vežejo že po naravi državo z Bogom. V zadnjih časih so posebno poskušali zgraditi nekak zid med cerkvijo in državo. V osnovi in upravi držav se zaničuje cerkveno in Božje pravo, in sicer z namenom, da se zabrani vsak vpliv vere na skupno človeško življenje, kar je malone isto kakor iztrebiti Kristusovo vero, in Boga samega, ko bi bilo mogoče, pregnati s sveta. Ali se je čuditi, če je velik del človeštva zašel pri tej drznosti v tako zmedo in razburjeno valovanje, da se ne čuti nihče več varnega? Če se zanemarja vera, razsujejo se nujno najvarnejše podlage javne sreče. Da pa Bog kaznuje nezveste, prepušča jih po pravici njih poželjivosti, da se vdajajo strastem, in se sami končujejo v razbrzdani svobodi.

Odtod toliko zla, ki nam preti, in ki močno terja, da iščemo pomoči tistega, s katerega močjo se lahko odžene. Kdo pa je ta? Le Jezus Kristus, edinorojeni Sin Božji! Zakaj nobeno drugo ime ni dano ljudem, v katerem bi mogli izveličani biti.²⁾ K njemu se moramo zatekati, ki je pot, resnica in življenje. Kdor je zašel, naj se vrne na pravo pot: če so duhovi otemneli, naj prepodi temo luč resnice: če je zavladala smrt, oprimimo se zopet življenja. Potem še-le se bodo mogle zaceliti mnogotere rane, potem še-le bo upala zadobiti vsaka pravica prejšnjo moč, dobrote miru se bodo vrnilo, meči odpadli, orožje se bo izvilo iz rok, če vsi radostno priznajo Kristusovo vlado in se ji pokoré; če bo spričeval vsak jezik, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta.³⁾

Ko je cerkev v prvih časih zdihovala pod jarmom cesarjev, prikazal se je mladostnemu cesarju križ v višavi kot znamenje in močno jamstvo skorajšnje velike zmage. Danes se prikazuje našim očem drugo srečo oznanjujoče božje znamenje: presveto Jezusovo Srce, nad njim križ, blesteče med plameni v najsvetlejšem žaru. To znamenje bodi vse naše upanje, od njega prosimo in pričakujmo rešenja.

¹⁾ Sv. Tomaž n. dr. m.

²⁾ Ap. dej. 4, 12.

³⁾ Phil. 2, 11.

Naposled nočemo zamolčati, da smo imeli še drug sicer zaseben, vendar dovolj pravičen in imeniten vzrok za to naredbo, tega namreč, da nas je Bog, početnik vsega dobrega, nedavno otel iz nevarne bolezni. Zato naj bo češčenje Jezusovega Srca, katero s tem nameravamo povišati, javen spomin in zahvala za to veliko dobroto.

Zatorej zaukazujemo, da naj se 9., 10. in 11. prihodnjega meseca junija obhajajo v glavni cerkvi vsakega mesta ali kraja posebne pobožnosti in vsak dan pristavljajo k drugim molitvam tudi od Nas potrjene litanije presvetega Srca, zadnji dan pa posvetilna molitev, ki jo Vam, častiti bratje, hkrati s to okrožnico pošiljamo. V znamenje božje milosti in v znamenje naše naklonjenosti podelimo Vam in Vašim duhovnikom in vernikom, katere vladate, najprisrčneje v Gospodu apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru 25. maja 1899, v 22. letu našega papeževanja.

Papež Leon XIII.

Posvetitev presvetemu Srcu Jezusovemu.

(Ta molitev se moli, kadar se verniki posvečujejo presvetemu Srcu Jezusovemu.)

Presladki Jezus, Izveličar človeškega rodu, poglej nas ponižno klečeče pred Tvojim altarjem. Tvoji smo, tvoji hočemo biti; da bi pa bili še ožje sklenjeni s teboj, zato se danes vsak izmed nas radovoljno posvečuje Tvojemu Srcu. — Tebe mnogi niso nikdar poznali. Tebe so mnogi zavrgli, ne meneč se za Tvoje zapovedi. Usmili se ubogih, usmiljeni Jezus, in potegni k Svojemu svetemu Srcu vse. Kralj bodi, Gospod, ne samo vernikov, ki niso nikdar odpadli od Tebe, ampak tudi izgubljenih sinov, ki so Te zapustili; stori, da se že skorej vrnejo v očetovo hišo, da ne poginejo uboštva in glada. Bodi kralj tistih, ki jih slepi zmota ali loči nesloga; privabi jih v zavetje resnice in k edinstvu vere, da bo kmalu en hlev in en pastir. Bodi nazadnje Kralj vseh tistih, ki živé še v starem paganstvu, in otmi jih iz teme v božjo svetlobo in kraljestvo. Daj, Gospod, svoji cerkvi varno in zanesljivo svobodo; daj vsem narodom mirno življenje; daj, da se glasi od kraja do kraja zemlje en glas: Bodi hvala božjemu Srcu, ki nas je rešilo: njemu čast in slava vekomaj. Amen.

Sv. Anton Padovanski, pomočnik v sili.

Da je sv. Anton bil velik čudodelnik, je znano marsikomu. Ni pa vsakemu znano, kar

hočemo v naslednjem povedati. Naj torej tudi „Danica“ širi njegovo slavo, ker že nabira denar za kruhe sv. Antona. Zgodba je pa taka-le:

Bila je viharna noč, ko sta v Neapolju sedela mati-vdova in njen edin sin za mizo. Med viharjevim tuljenjem zaslišita klic na pomaganje prav blizu koče. Sin steče ven in zagleda pred vratmi na tleh ležečega moža, kojega so ravnokar roparji napadli in smrtno ranili. Roparji so zbežali. Mladi ribič se sklone k ranjencu, da bi mu bil v pomoč, a ni več rabil pomoči, kajti že je bil izdihnil. Straža najde mladeniča pri še gorkem mrliču in bila je vesela, da se ji je posrečilo, ujeti lopova, kakor je mislila. Nič ni pomagalo zatrjevanje materino in sinovo, češ, da je nedolžen. Uklenjenega so odpeljali.

Sodba je bila kmalu izvršena. Prič nedolžnosti ni bilo razven matere; ali materino pričevanje ni veljalo; sinovo zatrjevanje, da je nedolžen, se je smatralo za trdovratno laž in sodba se je glasila na — smrt. Mati je sicer prisopihala k sodnji, toda prepozno. Smrtna obsodba je bila že prebrana, ko je mati došla in drugi dan bi se morala izvršiti. Lahko si mislite, kaj je trpelo materino srce v tem trenutku. Vsa v solzah je opetovano vprašala sodnika, je li še kaka rešitev njenega nedolžnega sina? Samo kralj ga lahko še pomilosti, je bil odgovor. V materinem srcu je bil takoj sklep storjen, da se napoti h kralju, da poklekne predenj na kolena in ga poprosi za življenje nedolžnega sina. Ali kar se je ženi sprva tako lahko zdelo, to je bilo jako težavno. K kralju se ne pride, kakor h kakemu navadnemu človeku. Povedali so ji, da mora pismeno prošnjo seboj prinesiti. Solnce je bilo že v zatonu, ko je mati zapuščala kraljevi dvor, da bi si poiskala pisarja, ki ji napiše prošnjo. Ko je naposled s prošnjo v roki zopet prišla v kraljevi dvor, bil je čas za avdijence že zdavnaj minil in nikakor ni mogla s prošnjo do kralja. Vsa obupana zapusti kraljevi dvor. Ob cesti, kjer koraka, je cerkev sv. Lovrenca, pri koji delujejo manjši bratje sv. Frančiška Asiškega. Vstopi. Tu vidi altar sv. Antonija, obdan je z železno ograjo. Poklekne. Le par kratkih izdihljejev je mogla poslati k svetniku, da naj izprosi nesrečnemu sinu rešitev, kajti že se je oglasil cerkvenik ropotajoč s ključi, češ, da bo cerkev zaklenil. Obupana mati vzame pisano prošnjo, vrže jo čez ograjo pred oltar in zakliče: „Sv. Anton, reši mojega otroka.“

Pomirjena in potolažena zapusti sedaj cerkev ter se napoti proti domu. Bilo je že okrog 10. ure zvečer, ko je takratni laški kralj še pisal v svoji pisarni. Vse služnike je bil že odslovil, da bi si še nekaj trenutkov pridobil za važna dela. Sedaj

pa nekdo potrka na vrata in mlad^{fr} frančiškan vstopi. Imel je v vsem kretanju nekaj tako pri-
kupljivega in ljubeznivega, da je bil kralj kar
očaran. Frančiškan stopi k kralju ter reče: „Ve-
ličanstvo, oprostite, da v tako pozni uri še motim,
toda zadeva, ki me je privedla do vas, je tako
nujna, da se ne da odložiti, ker gre se za eno
človeško življenje.“

„Govorite oče, kaj naj storim“, dč kralj.

„Veličanstvo ste danes podpisali smrtno ob-
sodbo. Ta revež je ribič, ki so ga našli pri
ravnokar umorjenem človeku. Ves sum je letel
nanj in tako so ga obsodili na smrt, dasi je po-
polno nedolžen.“

„Jaz ne morem pomagati — ako je bil po
postavi obsojen, ne morem si misliti, da bi bila
sodba krivična.“

„Da je moj varovanec nedolžen, zagotovem
Vas najtrdnejše. In zato še enkrat prosim, naj
Vaše Veličanstvo zapiše pod to-le pisanje le nekaj
besed pomiloščenja.“ To je govoril frančiškan s
takim povdarkom, da kralj nehote prime za pero.
Predno podpiše, še nekoliko pomisli, potem pa
vpraša frančiškana: „Odkod pa prihajate?“ „Iz
samostana manjših bratov, ki ima priimek sv.
Lovrenec.“

„In če tudi uslišim vašo prošnjo, vender-le
bo že prepozno, kajti predno bo prišlo to po-
miloščenje na kompetentno mesto, umorjen bo že
mladi mož.“

„Da, čas je res kratek, toda to bo že moja
skrb, da pride pomiloščenje še prevočasno; prosim
Vas, le zapišite nekaj besed.“ Frančiškan pokaže
s prstom na mesto, kjer naj bi kralj podpisal;
in kralj — podpiše. Frančiškan se uljudno za-
hvali ter naglo odide.

Kralj gleda zamišljen za njim in kakor da
bi se izbudil iz sanj, se vpraša: „Kako je pa
mogel ta menih do mene priti in to po noči?“
Pokliče svojega slugo in vpraša: „Kdo je pustil
frančiškana k meni?“

Toda sluga ni ničesar vedel o kakem fran-
čiškane; nihče ga ni videl, da je prišel in nihče,
da je odšel. Iščejo po vsi hiši, toda nikjer ne
duha ne sluha.

Zdaj sklene kralj, peljati se v samostan k
sv. Lovrencu, da bi izvedel, kateri oče ga je
prisilil podpisati ribičevo pomiloščenje.

Že je bil oder pripravljen, kjer naj bi se
izvršila smrtna obsodba, že je pričakoval mladi
ribič vsak trenotek rabeljna, ki ga popelje na
morišče. Zdajci se vrata odpro, in v ječo stopi
— ne rabelj, ampak kraljev uradnik s popolnim
pomiloščenjem v roki. Ribič je smel takoj k ma-
teri domov.

Pri jutranjem svitu se zbudi državni pravdnik
in kako se prestraši, ko vidi na mizici ob po-
stelji pomiloščenje s kraljevim podpisom. Misli
je, da so mu pozabili povedati, da je to pisanje
včeraj prišlo. A sedaj se je bilo treba požuriti,
da ne pride prepozno. Naglo skoči iz postelje in
hiti proti sodiščnemu poslopju. Mi vemo že, da
ni bilo še prepozno.

Tistega dopoldne pride kralj v samostan sv.
Lovrenca. Vsi samostanski prebivalci se zbero na
njegovo povelje v obednici. Kralj vpraša prednika,
kateri oče je bil preteklo noč pri njem? To
vprašanje gvardijana močno osupne, kajti nič ni
vedel o tem, da bi bil kak njegov podanik po
noči stopil čez samostanski prag. Kralj si sam
ogleda samostanske prebivalce; toda nikjer ni
pravega. Sedaj pove gvardijanu, kaj se je pre-
teklo noč zgodilo. Gvardijan svetuje, naj se po-
kliče mati pomiloščenega ribiča, da pove, komu
je izročila prošnjo. Gredo po njo. V tem času si
kralj ogleduje za kratek čas samostan, potem še
cerkev. V cerkvi gre od altarja do altarja. Na-
posled pride do altarja sv. Antona. Osupnjen stoji
pred oltarjem. Predniku pa reče kažoč na soho
sv. Antona: „Ta je bil nocoj pri meni.“

„Oprostite, Veličanstvo“, odvrne gvar-
dijan, „ta pa ni pod mojo oblastjo.“

Na podlagi to dogodbe je izvolilo
mesto Neapolj svetega Antona za svojega
zaščitnika.

Slovenci, srčno nas veseli — da tudi Vi
tako častite sv. Antona. Trumoma se gnjetete
krog njegovih altarjev, posebno še po frančiškan-
skih cerkvah. — Prav imate. Le častite, Slovenci,
sv. Antona. Častite ga in priporočajte se mu
najiskreneje ta Antonov mesec.

Kapelan Josip Plantarič.

Razgled po domovini.

Iz Horjula. Marijina družba v Horjulu je imela
v nedeljo dne 4. junija družbeno slovesnost, ki bode
gotovo vedno vsem dobrim Marijinim otrokom ostala
v lepem spominju, kajti to je bil res dan, katerega je
Gospod naredil, in ta dan smo se tudi vsi Marijini
otroci veselili in radovali.

Ta dan se je blagoslovila prelepa soha Marije
breznadežnega spočetja, katera je sedaj pravi kinč
sobe, kjer imamo mesečno zbirališče Marijini otroci
Horjulski. Da se je pa ta naša slovesnost lepše vr-
šila, pripomogle so Marijine hčere iz Podlipe in z
Dobrove. Družba iz Podlipe pod vodstvom veleč. g.
župnika Antona Jemec-a je dospela v Horjul že ob
dveh ter se z našo Marijino družbo, ki se je zbrala
v družbeni sobi, podala skupno naproti Marijinim
hčeram dobrovskim, ki so prišle okoli 1/3 ure po-
poludne v Horjul. Pri križu na polju pred vasjo smo
jih pričakovale. Došle Marijine hčere dobrovske je

naša prednica pozdravila radostno, s povdarkom, kako da jih je le slava Marijina privedla do nas. Skupno hočemo vedno le Marijo ljubiti.

Zato na kratko izrečeno:
Ime Marija je češčeno!

Enako ji je odgovorila vodnica družbe Dobrovske. Vse tri družbe so se uvrstile potem paroma v dolgo procesijo. Dobrovčanke po številu 86 deklet pod vodstvom č. g. kapelana Ivana Meršolja so šle naprej, za njimi 28 deklet iz Podlipse, zadnje smo se uvrstile Horjulke po številu 100 deklet.

Ta lepi spreved se je pomikal pogumno skozi vas med pritrkavanjem zvonov v župno cerkev pevajoč družbene pesmi: „Tebe zbrali smo Devica“ i. dr.*) Tu so bili že zbrani domači družbeni mladeniči. Predno so naš veleč. g. župnik Peter Bohinjec blagoslovili kip Matere Božje, ki je stal na altarcu, pojasnovali so nam preč. g. župnik Anton Jemec Podlipski v dolgem jedrnatem govoru pomen sv. podob za nas, posebno podobe Matere Device Marije. Kako sveti občutki nas morajo navdajati, ko se bodemo zbirali okrog te podobe, in kako častna je za nas vse, posebno — pa za Marijine otroke — Marijina služba.

Na to Marijino službo naj nas vedno spominja družbina svetinja, ki jo nosimo na vratu.

Po dokončanem govoru so nam blagoslovili naš blagi g. župnik ob asistenci čč. gg. kapelanov dobrovskega in domačega, Marijino soho. Blagoslovu so sledile pete litanije.

Nato so domači č. g. kapelan Ivan Smukavec postavili blagoslovljeno Marijino podobo v nalašč zato pripravljeno in ozaljšano nosilnico.

Za nosilnico z Marijino podobo so prijele štiri Marijine hčere, ter jo nesle v dolgem sprevedu v istej vrsti kakor v cerkev v družbeno dvorano, med petjem in pritrkavanjem zvonov. Spremljevalo jo je 6 Marijinih hčera z gorečimi svečami in z vencami na glavah. V dvorano prineseno Marijino soho je postavil prednik mladeničev na pripravljeni, z raznovrstnimi cvetlicami okrašen altarcik. Potem smo kakor običajno pri mesečnem zbirališču zapeli pesem: „Pridi sveti Duha.“ Tu so nas naš veleč. g. župnik kot hišni oče v prelepem in spodbudnem govoru do Marijinih otrok pozdravili in navduševali za Marijino čast in slavo, ter nam obljubili leto osorej pripraviti enako slovesnost Mariji v čast, nam pa v nedolžno razveseljevanje, ob priliki blagoslovljenja zastave Marijine družbe. Č. g. kapelan Ivan Smukavec, kot voditelj naše Marijine družbe, so se zahvalili v imenu vseh veleč. g. župniku Podlipskemu za lepi govor v cerkvi in č. g. kapelanu Dobrovskemu, da se niso ustrašili truda, ter se s svojo družbo udeležili slovesnosti v večjo Marijino čast. Ko so se Marijine hčere iz sosednjih dveh župnij na povabilo preč. g. župnika na njihovem vrtu nekoliko telesno okrepčale in ohladile v lepe večerni senci, poslovile so se po kratki molitvi od nas v zavesti, da se je ljubezen do Marije takorekoč ponovila in še bolj utrdila med nami.

Vsem gospodom duhovnikom in voditeljem naših družeb ter njihovim družbam naj bode na tem kraju izrečena priscrna zahvala nas Marijinih hčera. Ljubi Bog jih blagoslavlja in ohrani. Me pa obljubujemo, da hočemo ostati zveste služabnice Marijine. Saj vemo,

daje Mariji služiti velika čast; v Marijini službi je delo lahko in v tej službi je tudi posebno veliko plačilo.

Zato smo v srcih me sklenile,
Da bomo Njo — le *Mo* ljubile.

M. Z., Marijin otrok.

Na Poljanah pri Ribnici se je vršila binkoštno nedeljo pomenljiva slavnost ustanovitve nove župnije. Ker morda kraj kateremu izmed cenjenih „Daničinih“ bralcev ni poznan, dovoli naj mi, da ga nekoliko z njim seznanim.

Vas leži precej visoko, krog sto metrov nad postajo Ortenekom, v naročju znane dolenske Gromade, ki ponosno dviga svojo glavo nad ribniškim pogorjem. Ako stojiš na njenem vrhu, prodre dobro oko daleč gori na gorenjsko stran, kjer se začeta zblíževati velikanski gorski verigi — Julijske alpe in Karavanke, proti vshodu pa ti uide pogled tja na ostre grebene Uskokov, na jugovshodu ti zapira obzorje. dolenski orjak — ponositi Snežnik. Čez gorska slemenena Karavanek, preko ramen resnega Grintovca pa se smejejo skalnate glave koroških gora zelenim dolenskim vrhovom. Proti severu lepo polje ljubljansko, proti jugu ribniška dolina s svojim snažnim trgom, na vseh straneh nižje gore, posute z belimi cerkvicami, prijazne dolinice, travniki, to menjavanje barv — vse, vse veže s čudno silo oko, da se ti ni moč nadiviti dovolj prekrasnega razgleda.

Na pobočju te gore počivajo Poljane. Vas leži med gostim sadnim drevjem, krog nje pa so daleč na okrog pridni vaščani razorali zaradi visoke lege že precej plitvo, a še dokaj rodovitno zemljo. Koncu vasi stoji stara cerkva sv. Tome z nizkim stolpom.

Že binkoštno saboto so pogledali iz nizkega, sadnega drevia tanki, visoki mlaji okrašeni s trobojnicami, zaslišalo se je živabno pokanje topičev — znamenje, da se vrši nekaj posebnega. Bil je sprejem novega dušnega pastirja č. g. Jos. Volc-a. Da so se vrli Poljanci po moči potrudili, da sijajno pozdravijo novega dušnega očeta na svojih tleh, ve vsakdo, ki pozna nepokvarjeno slovensko ljudstvo.

Toda slavnost je dosegla svoj vrhunec še le drugi dan — binkoštno nedeljo. Ljudstvo je hitelo v cerkev, zahvalit Boga v goreči molitvi za izpolnitev dolgotrajne srčne želje. Saj so Poljanci nad 50 let pošiljali k Onemu, ki vidi v naša srca, pogoste prošnje, da bi Poljane postale svoja župa, da bi dobili svojega dušnega pastirja in da bi tem lažje častili Boga in skrbeli za izveličanje svojih duš. Misli si, cenjeni čitalec „Daničin“, dveurno, slabo pot iz Poljan doli v Ribnico v zimskem ali sploh slabem vremenu. Krepek mož in čvrsta odrasla mladina premore tudi take težave — a kam naj gre osivela starost in nežna mladina? Kako si more skrbna gospodinja pritrpati toliko časa, da se poda na sicer potrebno a dolgo in utrudljivo pot? Pobožni Poljanci so uvideli že davno to perečo potrebo, hodili so in pošiljali prošnje do škofije, na vlado in ministerstvo. Treba je bilo veliko potov požrtvovalnim občinskim možem. Posebne zasluge za ustanovitev nove župnije je stekel prejšnji župan Frančišek Andolšek, sedanji ključar, čegar domoljubno srce je gotovo vstrepetalo svetega veselja, da je doživel dan, katerega je še on posebno pričakoval. Srečno tako veselje in blag mož oni, ki skrbi in deluje na to, da se skaže prava čast Onemu, ki je gospod našega življenja in naše smrti.

* Ob tej priliki priporočamo knjižico: »Vedilo otrokom Marijinih«.

Bog mu bodi plačnik na tem in onem svetu. — S kolikim trudom so postavili vaščani župnijsko poslopje, kupili zemljišče k župnišču, prostor, kjer bude stala nova župna cerkev, zemljišče za šolo in kakim znojem na čelu so bili zložili denar za verski zalog. (ki šteje danes 25 000 gld.) Sedaj jih čakajo še ogromni stroški za zidanje nove cerkve. A za sveto stvar vneti Poljanci, zaupajoč na božjo previdnost, na dobra srca dobrotnikov in lastne pridne roke, so pripravljani nadaljevati zapričeto delo.

Ni torej čudno, da je bila binkoštna nedelja vrlim Poljancem dan, ki ga je Gospod naredil. Srčno veselje se je bralo vsem na obrazu, saj se izpolnuje, kar so dolgo vrsto let skušali doseči. Prihiteli so na slavnost dobri vaščani iz sosednjih vasi, ki vsigdar podpirajo Poljance pri njihovem delu, prišlo je tudi dokaj odličnjakov iz Ribnice. Kako naj je bilo torej mogoče, da bi mala cerkvica, ki nima prostora niti za domačine, mogla sprejeti tako množico pod svojo streho. Zato se je napravil za silo oder pred cerkvico, raz katerega je veleučeni gospod dr. Jožef Lesar, alojzijeviski vodja iz Ljubljane, prisrčno in domačo besedo pozdravil poslušalce in jim naštel vzroke in razložil pomen današnje slavnosti.

„Prav srečnega se čutim“, tako nekako je dejal govornik, „da se morem danes z Vami udeleževati Vašega veselja. Česar ste si dolgo želeli, po čemer ste srčno hrepeneli, za kar ste se pa tudi prav močito potrudili, se danes izpolnuje. Kot starček Simeon govori danes marsikak pobožen Poljanec ali Poljanka: Sedaj me pa le pusti umreti, ker sem učakal, kar sem tako težko pričakoval, namreč ustanovitev nove župnije. — Današnji dan je spominjski dan ustanovitve sv. Cerkve; prvi binkoštni praznik se je namreč po pridigi Petrovi spreobrnilo krog 3000 Judov in vernikov. Kaj primerno je torej, da se tudi Vaša nova župa pričinja binkoštni praznik. Prav to je razlog, da so prevzvišeni knez in škof uravnali, da je danes začetek Vaše nove župnije.“

Današnji dan, predragi Poljanci, je za nas velikega pomena. Govorili bode o njem še leta in leta; pomenkovali se bodo o njem Vaši otroci in otroci otroci. Po pravici torej porabljam glede pomembe današnjega dneva besede preroka Joela (1, 2, 3.): „Poslušajte to starci in vlecite na ušesa vsi prebivalci po deželi: Ali se je kaj takega zgodilo vaše dni ali v dnevih vaših očetov? Pripovedujte to svojim otrokom in vaši otroci svojim otrokom in njih otroci prihodnjemu rodu.“ Da si bomo pa pomen današnjega dne toliko bolj v srce vtisnili, ozrmo se v preteklost, premišljajmo sedanost in ozrmo se nekoliko v prihodnost.“ — Nato je govornik popisal, kako se je že pred 100 leti začelo misliti na samostojno župnijo na Poljanah, katera misel pa bi se ne bila nikdar uresničila, da ni Bog izbudil prav iz srede vrlih Poljancev moža, prvega dobrotnika Josipa Novaka, ki se je rodil 28. svečana l. 1802 in ki je umrl kot dušni pastir v Kolovratu dne 26. malega travna l. 1868. zapustivši 4500 gld. s tem namenom, da je, če mogoče, v 20. letih na Poljanah samostojna duhovnija. V kratkih potezah je očrtal g. govornik življenje tega prvega dobrotnika in pravega ustanovitelja Poljanske župnije, povedal je, kako se je odbor peterih mož (izmed katerih živita samo še dva, namreč sedanji ključar Fr. Andolšek in M. Rigler) trudil in nabiral prostovoljnih darov pri sosedih.

Prejšnji knez in škof, Jakob Missia imajo glavne zasluge pri ustanovitvi nove župnije, sedanji Anton Bonaventura Jeglič pa so v svoji ljubeznivi prijaznosti ustregli poželjni Poljancev za lastnega duhovnika in določili, da se nova župnija prične z današnjim dnem. Gospod govornik je prešel na sedanost in v lepem daljšem govoru opisal, česa treba v smislu cerkvenega prava za novo župnijo, spominjal dolžnosti župljanov do svojega dušnega pastirja, bodril poslušalce k edinosti in požrtvovalnosti. — Gledajoč v prihodnost je naštel g. govornik neprecenljivih koristi, ki jih bodo prejeli v cerkvi, navduševal jih za gorečnost pri zidanju nove župne cerkve, opominjal, da naj pri zidanju vidnega templja božjega nikar ne pozabijo zidanja duhovnega templja: krščanske občine:

„Današnji dan Vas opominja k edinosti in medsebojni ljubezni. Če hočete, dragi Poljanci, srečno in veselo živeti bodite enega srca in enega duha, kakršna je bila prva krščanska srenja v Jeruzalemu, namreč krščanske vere prelepi cvet, ki se je razcvetel v gorkih in svetlih žarkih milosti sv. Duha. O prvih vernikih vemo iz „dejanja apostolskega“, da so bili stanoviti v nauku apostolov in združeni v lomljenju kruha (t. j. v prejemanju sv. obhajila) in v molitvah. Ob enem pa so sosedom skazovali dela ljubezni do bližnjega.“

Sv. Ignacij, antijohijski škof, umrl kot mučenec v Rimu l. 107, piše: „Vsaka krščanska občina je družba ljubezni; središče občine in glava družbe pa je škof.“ Takrat namreč je imela skoraj še vsaka občina svojega škofa; dandanes ima vsaka župnija svojega župnika. Torej lahko rečemo. Vsaka krščanska občina je družba ljubezni, katere središče in glava bodi župnik. In kakor je sv. Ignacij klical Filadeltijanom: Držite se škofa, kličem tudi jaz Vam, vrli Poljanci: držite se svojega župnika! Ta bodi v edinosti in ljubezni združen s svojim škofom in po škofu z rimskim papežem.“

Dandanes se bije ljut boj proti sv. Cerkvi. Ta boj se kaže zlasti v tem, da hočejo odtrgati ljudstvo od cerkve in duhovnikov. V ta namen slikajo Cerkev kot mačeho in duhovnike kot najemnike. Če bi se hotel zanesti tudi med Vas tak boj, spomnite se besedi sv. Ignacija: Držite se cerkve, držite se škofa, držite se župnika!“

Nato je preč. g. govornik izbujal v resnih, a gniljivih besedah v poslušalcih veselo upanje, da bodo v prihodnje lažje in zato marljivejše izpolnovali svoje verske dolžnosti. Pogosteje bodo lahko prejeli sv. zakramente, obiskavali ob nedeljah in praznikih ne le dopoldansko, ampak tudi popoldansko službo božjo in častili radi sv. Rešnje Telo. Spodbujal jih je, naj skrbe za dobro šolo; saj je po besedah nepozabnega Slomška dobra mladina prihodnjih časov vesela rodovina. Mladina naj se vzgaja v duhu krščanskem. O slabi šoli je škof Slomšek rekel: „Šola pa, če dobra ni, je boljše, da je ni!“

Končal se je zanimivi govor s krasnimi besedami: „Če pa hočemo ljubi mir imeti, moramo vsi skrbeti za krščansko pravičnost. Pravičnost je sladkega miru mati, oče je strah božji, sestra pa prava krščanska ljubezen. Za to trojno vsak po svoji moči skrbi, pa tudi lepo Boga prosimo, da bi bili deležni ljubega miru. V miru Gospodovem boste na novo oživeli za Boga, sv. vero in za sv. Cerkev, za cesarja“

in državo, zase, za družino in za domovino, srečni in veseli v Božji milosti. Amen!"

S posebnim zanimanjem so sledili pobožni poslušalci prepričevalnim besedam govornikovim. Spominj na preteklost, pogled v sedanost in prihodnost je vzbudil marsikateremu poslušalcu sladke, vesele občutke, znanilka srčnega veselja se je zalesketala tudi v očesu krepkega možaka — saj je moralo vsakemu srce zaplavati v čistem jezeru hvaležnosti do — Boga in dobrotnikov. Bil sem sicer tujec po kraju, a ko sem videl, kako goreče molitve pošilja to priprosto ljudstvo pred veličanstvo večnega Boga, pridružil sem se jim i jaz in poprosil njih največjega dobrotnika, naj pusti rositi še naprej na prebivalce tega zemskega vrta blagodejnega dežja notranje sreče in pravega miru.

Bog blagoslovi pričeto delo vrlih Poljancev, Bog jim nakloni obilo dobrotnikov, ki naj položijo obilo darov kot podporo za zidanje nove župne cerkve. Pomozi Bog!*)

A. V.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec junij 1899.

(Spis potrjen in blagoslovljen od sv. Očeta.)

a) Glavni namen:

Razširjanje molitvenega apostoljstva.

b) Posebni nameni:

16.) **Sv. Frančišek Regis.** Zatrete npravne propalosti po velikih mestih. Dejanje sv. Frančiška Regis. Neka sirotišnica.

17.) **Sv. Rajner.** Hiša Habsburška. Nepokvarjeni mladeniči v vojašnicah Denarne in kupčijske zadeve. Pravde in izpiti.

18.) **Sv. Radegunda, devica.** Nujne zadeve pri mnogih redovnih občinah. Device v nevarnosti.

19.) **Sv. Julijana Falkon.** Pobožnost najsv. zakramenta. Sposobni učitelji za verske zavode.

20.) **Blaženi Frančišek Paceški in tovariši mučeniki.** Kitajsko in Japonsko. Da bi poklical Bog mnogobrojno misijonarjev k bogati žetvi v paganskih deželah. Pomoč v izkušnjavah.

21.) **Sv. Alojzij.** Učeca se mladina. Nedolžnost šolske mladine. Katoliška društva za reševanje in varovanje mladine. Bolni dijaki. Poklicne zadeve.

22.) **Sv. Pavla.** O vrnitvi Jezusove družbe v Nemčijo in Švico. Osnovanje novih trgovskih in delalskih kongregacij.

N.

Raznoterosti.

Poljske nesreče. Binkoštni ponedeljek, 22. majnika, je bil po Kranjskem usoden dan. Krog Ljubljane se je usula huda toča nad Velče, Snebrje, Zgornjo in Spodnjo Zadobrovo, Zalog, Zgornji in Spodnji Kašelj v županji srenji M. D. v Polji. Prišla je tudi nad Zadvor, Zavoglje, Sostro, Dobrunje, Črešnjice, Zagradišče, Besnico, Javorski Vrh, Zavor in Žagarje v dobrunjski županiji. V Zalogu, Zgornjem in Spodnjem Kašlju, Zavogljah, Sostrem in deloma v Zadvoru je ta toča združena s hudo nevihto popolnem ugonobila ječmen, rž in pšenico. Nekoliko manj je bilo nesreče v ostalih navedenih vaseh. Škoda se je zračunila v srenji M. D. v Polji z 52.000 gld., v srenji Dobrunje z 19.100 gld. — V vsem torej izgube 71.600 gld. Strašne številke — ti ubogi kmet! — Ta isti popoldan je na Dolenskem krog Tribuč in Adlešič toča naredila škode

*) »Danica« srčno rada posreduje.

Uredn.

krog 43 250 gld. Tu v teh dolenskih krajih je uničena vsa setev; vinogradi so razdejani. Nesreča v vinogradih pa se čuti več let. Kar nagromadeno je bilo po tleh odklešenega trsija. Ubite so ležale po toči kokoši na potih. — Po cenitvah je ta toča v črnomaljskem, novomeškem, litijskem, ljubljanskem in kameniškem političnem okraji provzročila škode za 350.000 gld. Ko se zgražamo ob teh silnih nezgodah — ne smemo misliti, da smo najnesrečnejši udarjenci pod Božjim solncem. Čujte! pred Binkoštni, v noči od petka do sabote, je završala toča čez otok Vis, doli pod mestom Zadrom — kjer je l. 1866 premagal Italijane v pomorski bitki Mariborčan Tegetthoff. Uničene so setve na polovici otoka Visa. Kot pesti debela je tu padala toča. Po vinogradih je je bilo potem sem ter tje do metra visoko. 700.000 gld. škode so naračunili in Visnjanje so sami ob sebi še revnejši od Slovencev. V žalosti tolažijo in k zaupanju bodré sotrepeči bratje. — Vsi mi pa vstrajno prosimo; „Treska in hudega vremena — reši nas o Gospod!“

Listek.

Premilostni g. knežskof dr. Ant. Bonaventura Jeglič se je odpeljal soboto, 3. junija, z brzovlakom v Litijo, kjer je obiskal šolo. Potem je odšel v Šmartno pri Litiji, kjer se je začela zidati lepa prostorna gotiška cerkev. Tudi tu je obiskal šolo. Drugo jutro, nedeljo 4. junija, je ob 9. uri ob krasnem vremenu in vpricho neštnevilne množice vložil in blagoslovil temeljni kamen novi cerkvi. Po cerkvenem govoru je opravil daritev sv. maše pod šotorom, pevci pa so pevali pod drugim šotorom. Po sv. maši je bila birma, katero je prejelo 320 otrok. Popoldne si je premilostni knežskof ogledal še grad Wagensperg z znamenito Valvazorjevo sobo, potem se je pa odpeljal v Zagorje, odkoder je šel peš v Šent Jurij pod Kumom, kjer je neutrudno izpovedoval, potem pridigal in 5. t. m. maševal. Popoldne se je preko Zidanega mostu povrnil v Ljubljano. — 9. junija, petek, je pridigoval zjutraj ob petih v stolnici v proslavo presv. Srca Jezusovega. Po pridigi je blagoslovil lepo novo sliko, katero je sam daroval stolnici, in ki bo visela vsak prvi petek v mesecu ondi, kjer se sicer nahaja podoba sv. Nikolaja. Po tem blagoslovu je bila velika maša pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom. — Nedeljo, 11. t. m., je pridigoval v stolnici zjutraj nemški, popoldan pa slovenski in posvetil po papeževem naročilu škofijo presv. Srcu Jezusovemu. — Torek, 13. t. m., ob godu sv. Antona Pad., je maševal ob sedmih v frančiškanski cerkvi pri altari sv. Antona. — Sredo, 14. t. m., je šel obiskat in poklonit se bodočemu kardinalu kneznadškofu Missiu.

Duhovske premembe. Župnik na Trebelnem veleč. g. Mihael Barbo je postal župnik v Beli Cerkvi. — Kapelan v Ribnici č. g. Josip Volec je umeščen kot župni upravitelj na novo ustanovljeno župnijo v Velikih Poljanah pri Ribnici. — Premeščen je katehet pri škofjeloških Uršulinkah č. g. Fran Bleiweiss za kapelana v Železnike. — V novo nameščen je semeniški duhovnik č. g. Anton Abram kot drugi kapelan v Košani. — V začasni pokoj gre č. g. Ludovik Schiffner, kapelan v Slavini.